
ОТЧИТАНЕ РАЗЧЕТИТЕ С ПЕРСОНАЛА ВЪВ ВРЪЗКА С ДОХОДИТЕ ЗА ВЛОЖЕН ТРУД И РАЗХОДИТЕ ЗА ОСИГУРОВКИ (СОЦИАЛНИ И ЗДРАВНИ)

„Независимо каква е дейността на фирмата, тя може да се развива само, ако разполага с подходящи хора, които да я движат напред.“

Коносуке Мацушита

1. ОТЧИТАНЕ ДОХОДИТЕ НА ПЕРСОНАЛА ЗА ВЛОЖЕНИЯ ТРУД

Организацията за създаването на счетоводна информация за доходите на персонала на база вложения от него труд се базира на редица нормативни актове като:

- Кодекс на труда¹
- Кодекс за социално осигуряване²
- Закон за здравно осигуряване³

¹ Кодекс на труда ДВ бр.26/1.04.1986г. последно изменение ДВ бр.57/14.07.2006г.

² Кодекс за социално осигуряване ДВ бр.110/17.12.1999г. последно изменение ДВ бр.19/9.03.2010г.

³ Закон за здравно осигуряване ДВ бр.70/19.06.1998г. последно изменение ДВ бр.26/6.04.2010г.

- МСФО19 Доходи на наети лица
- СС19 Доходи на персонала

Съгласно стандарти СС19:

Персонал са лицата, които работят в предприятието, като в него се включват и лицата работещи по договори за управление и по други договори⁴.

Доходи на персонала – форма на възнаграждение, предоставени от предприятието на персонала в замяна на положения от него труд⁵.

Краткосрочни доходи – онези доходи на персонала, които стават напълно изчисляеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персонала е положил труд за тях. В тези доходи не се включват доходи при напускане и компенсации под формата на акции или дялове от собствения капитал.

Доходи при напускане – онези, които са платими от решението на:

- предприятието да прекрати служебното правоотношение на заетия персонал преди изтичане на срока за пенсиониране
- персонала за доброволно напускане в замяна на тези доходи

Компенсации (доходи) под формата на акции или дялове от собствения капитал.

Други дългосрочни доходи, които са платими 12 или повече месеца от края на периода, през които заетите са положили съответния труд или служебен стаж.

Компенсирани отпуски – обезщетения, предоставени на персонала за ползван платен годишен отпуск, платен по бо-

⁴ СС19, ДВ бр.30/7.04.2005г. т.2

⁵ СС19, ДВ бр.30/7.04.2005г. т.2

лест и неработоспособност, по майчинство или бащинство, за участие като съдебен заседател и др.

Задълженията към персонала (доходите му) се отчитат със сметка 421 Персонал (синтетична – пасивна) към която се откриват аналитични сметки включващи задължения към стипендианти, сътрудници, депоненти, доходи при напускане и др.

Разходът, който ще отчете предприятието за изчисляване на задълженията за получената от персонала икономическа изгода се отчита със сметка 604 Разходи за заплати операционна събирателно разпределителна.

Към възнагражденията на персонала освен доходите за вложен труд се включват и допълнителни – платен годишен отпуск, социални осигуровки, надбавки и др.

От работната заплата се удържат определени суми, установени на база нормативни актове като Кодекса на труда и др. Те включват:

- удържки за данък общ доход
- удържки за вноски за сметка на осигурения съгласно Кодекса за социалното осигуряване
- удържки за вноски за сметка на осигурените съгласно Закона за здравното осигуряване
- удържки срещу получени аванси
- съдебен заповест по влезли в сила съдебни решения и др.

Освен тези удържки могат да се правят и други по желание на персонала. Такива могат да бъдат погасяване на задължения по заеми, плащания на лични застраховки и др.

Разходите за осигуровки се отразяват по сметка 605 Разходи за осигуровки, а към нея могат да се обособят подсметки по отделни фондове, например:

- 6051 Начислени суми за фонд „Пенсии”
- 6052 Начислени суми за фонд „Трудова злополука и професионална болест”
- 6053 Начислени суми за фонд „Общо заболяване и майчинство”
- 6054 Начислени суми за фонд „Безработица”
- 6055 Начислени суми за „Здравно осигуряване”
- 6056 Начислени суми за допълнително задължително пенсионно осигуряване
- 6057 Начислени суми за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и др.

Към сметка 461 Разчети за осигуровки също ще се водят подсметки по видове фондове

- 4611 Разчети за фонд „Пенсии”
- 4622 Разчети за фонд „Трудова злополука и професионална болест”
- 4623 Разчети за фонд „Общо заболяване и майчинство”
- 4624 Разчети за фонд „Безработица”
- 4625 Разчети за задължително допълнително пенсионно осигуряване

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване на база избрания от осигурения фонд се отчитат със сметка 463 Разчети за здравно осигуряване.

2. СТОПАНСКИ ОПЕРАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ОТЧИТАНЕ НА РАЗЧЕТИТЕ НА ПЕРСОНАЛА

1. начисляване на заплатите като разход за предприятието и доход (задължение) към персонала

<i>Д-т</i>	604	Разходи за заплати
<i>К-т</i>	421	Персонал

2. Отразяване на разходите за заплати по видове дейности

<i>Д-т</i>	611	Разходи за основна дейност
<i>Д-т</i>	612	Разходи за спомагателна дейност
<i>Д-т</i>	613	Разходи за придобиване на дълготрайни активи
<i>Д-т</i>	614	Административни разходи
<i>Д-т</i>	615	Разходи за продажби
<i>К-т</i>	604	Разходи за заплати

3. Начислени осигуровки за сметка на осигурителя (предприятието)

<i>Д-т</i>	605	Разходи за осигуровки
с-ка	6051	Начислени суми за фонд „Пенсии”
с-ка	6052	Начислени суми за фонд „Трудова злополука и професионална болест”
с-ка	6053	Начислени суми за фонд „Общо заболяване и майчинство”
с-ка	6054	Начислени суми за фонд „Безработица”
с-ка	6056	Начислени суми за допълнително задължително пенсионно осигуряване
<i>К-т</i>	461	Разчети с Националния осигурителен институт
с-ка	4611	Разчети за фонд „Пенсии”

- с-ка 4612 Разчети за фонд „Трудова злополука и професионална болест”
- с-ка 4613 Разчети за фонд „Общо заболяване и майчинство”
- с-ка 4614 Разчети за фонд „Безработица”
- с-ка 4615 Разчети за задължително допълнително пенсионно осигуряване

4. Отчитане на разходите за осигуровки по видове дейности

- Д-т* 611 Разходи за основна дейност
- Д-т* 612 Разходи за спомагателна дейност
- Д-т* 613 Разходи за придобиване на дълготрайни активи
- Д-т* 614 Административни разходи
- Д-т* 615 Разходи за продажби
- К-т* 605 Разходи за осигуровки
- с-ка 6051 Начислени суми за фонд „Пенсии”
- с-ка 6052 Начислени суми за фонд „Трудова злополука и професионална болест”
- с-ка 6053 Начислени суми за фонд „Общо заболяване и майчинство”
- с-ка 6054 Начислени суми за фонд „Безработица”
- с-ка 6056 Начислени суми за допълнително задължително пенсионно осигуряване
- Д-т* 605 Разходи за осигуровки
- с-ка 6055 Начислени суми за „Здравно осигуряване”
- К-т* 463 Разчети за здравно осигуряване

5. Отнасяне разходите за здравно осигуряване по видове дейности

- Д-т* 611 Разходи за основна дейност

<i>Д-т</i>	612	Разходи за спомагателна дейност
<i>Д-т</i>	613	Разходи за придобиване на дълготрайни активи
<i>Д-т</i>	614	Административни разходи
<i>Д-т</i>	615	Разходи за продажби
<i>К-т</i>	605	Разходи за осигуровки
с-ка	6055	Начислени суми за „Здравно осигуряване”

6. Осигуровки за сметка на персонала

<i>Д-т</i>	421	Персонал
<i>К-т</i>	461	Разчети с НОИ
с-ка	4611	Разчети за фонд „Пенсии”
с-ка	4613	Разчети за фонд „Общо заболяване и майчинство”
с-ка	4614	Разчети за фонд „Безработица”
<i>Д-т</i>	421	Персонал
<i>К-т</i>	463	Разчети за здравно осигуряване

7. Удръжки за данък общ доход, заеми, влезли в сила съдебни вземания

<i>Д-т</i>	421	Персонал
<i>К-т</i>	454	Разчети за данък върху доходи на физически лица
<i>К-т</i>	445	Присъдени вземания
<i>К-т</i>	499	Други кредитори

8. Внасяне на осигуровките и данъците

<i>Д-т</i>	454	Разчети за данък върху доходи на физически лица
<i>Д-т</i>	461	Разчети с Националния осигурителен институт
с-ка	4611	Разчети за фонд „Пенсии”

с-ка 4612 Разчети за фонд „Трудова злополука и професионална болест”

с-ка 4613 Разчети за фонд „Общо заболяване и майчинство”

с-ка 4614 Разчети за фонд „Безработица”

с-ка 4615 Разчети за задължително допълнително пенсионно осигуряване

Д-т 463 Разчети за здравно осигуряване

Д-т 499 Други кредитори

К-т 503 Разплащателна сметка в лева

9. Изплащане на заплатите. Чистата сума се получава като салдо по сметка 421 Персонал

а) изтегляне на заплатите от разплащателната сметка

Д-т 501 Каса в лева

К-т 503 Разплащателна сметка в лева

б) изплащане на заплатите

Д-т 421 Персонал

К-т 501 Каса в лева или 503 при ползване на дебитни карти, като предходната статия не се съставя

в) депониране на заплати, които в определения от вътрешни правила срок на изплащане не са получени

Д-т 421 Персонал

К-т 421 Персонал

с-ка 4215 Депонирани възнаграждения

г) внасяне на депонираните суми за заплати

Д-т 503 Разплащателна сметка в лева

К-т 501 Каса в лева

- д) изтеглени депонирани заплати
Д-т 501 Каса в лева
К-т 503 Разплащателна сметка в лева
- е) изплащане на депонираните заплати
Д-т 421 Персонал
с-ка 4215 Депонирани възнаграждения
К-т 501 Каса в лева

10. Изплащане на аванс

- Д-т* 421 Персонал
К-т 501 Каса в лева

3. ОТЧИТАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО И ИЗПЛАЩАНЕТО НА ПОЛАГАЩИТЕ СУМИ ЗА КОМПЕНСИРУЕМИ ГОДИШНИ ОТПУСКИ НА ПЕРСОНАЛА

Нормативно този въпрос е регламентиран в СС19 Доходи на персонала

Компенсируемите отпуски се оценяват като допълнителна сума, която се очаква да бъде изплатена като неизползвано право на натрупан отпуск. Оценката на неизползваните отпуски се извършва в края на отчетния период. Върху отпуските се начисляват и осигуровки към датата на изплащането им.

Полагащите се компенсирани отпуски се отчитат като задължение със сметка 423 Задължения по неизползвани отпуски и като разход за заплати.

- Д-т* 604 Разходи за заплати
К-т 423 Задължения по неизползвани отпуски

При използването на отпуските може да има разлика между начислените суми и фактически полагаемите. Ако начислените са по – големи се съставя статията:

<i>Д-т</i>	423	Задължения по неизползвани отпуски – с разликата
<i>К-т</i>	709	Други приходи от дейността

Когато сумата за изплащане е по – голяма от начислената

<i>Д-т</i>	604	Разходи за заплати
<i>К-т</i>	423	Задължения по неизползвани отпуски

При използването на отпуските

<i>Д-т</i>	423	Задължения по неизползвани отпуски
<i>К-т</i>	421	Персонал

При изплащане

<i>Д-т</i>	421	Персонал
<i>К-т</i>	501	Каса в лева

Пример:

През месец декември са начислени неизползвани компенсиреми отпуски за 52000лв. През следващия отчетен период (месец февруари) отпуските са платени.

Отчитане начислените отпуски

<i>Д-т</i>	604	Разходи за заплати	52000
<i>К-т</i>	423	Задължения по неизползвани отпуски	52000

Отчитане използването на отпуските

<i>Д-т</i>	423	Задължения по неизползвани отпуски	52000
<i>К-т</i>	421	Персонал	52000

Размерът на отпуските е по – голям от начислените през предходния период с 5000лв.

<i>Д-т</i>	604	Разходи за заплати	5000
<i>К-т</i>	421	Персонал	5000

Отчитане изплащането на отпуските

<i>Д-т</i>	421	Персонал	57000
<i>К-т</i>	501	Каса в лева	